

JOOST WIL EEN KERSTBOOM

Annie Sanders

Met een boze rimpel tussen zijn ogen ligt Joost door 't huis-kamerraam naar buiten te kijken. Het regent, de druppels vallen eentonig-tikkelend neer uit een dikke grijze wolkenlucht. In de keuken is moeder, ze rammelt met de bordjes die ze staat af te wassen. Dat getik van de regen en dat rammelen van de boterhambordjes zijn de enige geluiden die je in de kamer horen kunt.

Joost keert zich nijdig om in z'n bed. Hij wil die vervelende regen niet meer zien. Als 't nou nog sneeuw was! Sneeuw is veel móóier om naar te kijken, en sneeuw hóórt toch eigenlijk ook bij de Kerstvakantie!

De Kerstvakantie . . . . De rimpel tussen Joost z'n ogen wordt nog een beetje dikker. Een leuke Kerstvakantie heeft hij dit jaar, nóú! Op je bed liggen inplaats van buiten spelen en stocien, dàt is een pretje! Nou ja, hij weet het wel, 't is z'n eigen schuld. Als hij niet achter een rijdende auto was gaan hangen, dan lag hij hier nú niet met een gebroken been. Brrr, wat een schrik was dat, toen zijn handen onverwacht loslieten en hij met een smak op de straat neerkwam! De auto reed niet door, de chauffeur scheen gemerkt te hebben dat er wat gebeurd was en stopte direct. Maar Joost had z'n been gebroken en dat was al erg genoeg. Moeder huilde toen ze hem thuisbrachten, en de dokter zei:

„Je bent er nog wondergoed afgekomen, vriend. Je had wel dood kunnen vallen, of een zware hersenschudding kunnen krijgen!”

Ja, Joost weet heel goed dat hij dit grapje aan zijn eigen onvoorzichtigheid te wijten heeft, en die eerste dag hebben moeders verdriet en de ernstige woorden van de dokter hem ook wel echt beschaamd gemaakt. Toen moeder 's avonds bij 't goedenacht-zeggen vroeg: „Zullen we samen danken Joost, voordat we slapen

gaan?" toen heeft hij geknikt met een brok in zijn keel. 't Was immers nog geen jaar geleden dat ze vader verloren hadden, en als moeder hem nu ook nog had moeten missen, dan had ze op de hele wereld geen mens meer gehad.

Maar nu 't een paar dagen verder is, nu de eerste schrik en de ergste pijn wat vergeten zijn — nu begint Joost ontevreden te worden. Daar ligt hij nu, midden in de vakantie. Och ja, hij kan lezen en naar buiten kijken. Moeder heeft zijn ledikant zó gezet dat hij alles op straat kan zien. Maar van lezen houdt hij niet erg, en naar buiten kijken . . . . Nogal veel gezelligheid aan met die regen! Hadden ze hem maar naar 't ziekenhuis gebracht, dan lag hij op een zaal tussen andere jongens en dan kwamen ze met elkaar de lange dagen wel door. Maar er is in hun stadje maar één ziekenhuis, en daar was net alles vol!

Joost ligt maar in zichzelf te mopperen en merkt niet eens dat de afwasgeluiden in de keuken al een poosje opgehouden zijn. Hij krijgt er pas erg in als de kamerdeur opengaat en moeder binnenkomt met een kop chocola.

„Hier jongen, drink dat maar eens lekker op!" zegt ze. „Geen aardig gezicht hè, die regen daarbuiten. Je kijkt tenminste zo zwart, heb je 't niet naar je zin?"

Daar geeft Joost geen antwoord op. Zwijgend pakt hij de kom cacao aan en drinkt die ineens leeg. Dan vraagt hij:

„Krijgen we van 't jaar nog een Kerstboom, mam?"

't Is nu de beurt van moeder om niet dadelijk antwoord te geven. Ze zet het kopje op tafel en gaat met haar handen in de schoot in de leunstoel van vader zitten. Zeker, ze was heus van plan geweest om het Kerstfeest precies zo te vieren als toen haar man er nog bij was. Ze weet dat hij 't niet goedgevonden zou hebben als ze het deze keer anders gedaan had. „Het Kerstfeest mag je niet overslaan, al ben je ook nóg zo bedroefd!" zou hij zeggen. Maar ze heeft wel begrepen dat ze het dit jaar niet kunnen vieren met een boom en met allerlei lekkers. Daar kan ze het geld niet voor missen, hòe zuinig ze het ook uitrekent.

„Een Kerstboom?” zegt ze, als Joost haar vragend aan blijft kijken. „Nee jongen, dat zal niet kunnen. Ik had het je graag gegund en 't was m'n bedoeling ook wel, maar het gaat echt niet. Mam heeft geen geld. Je moet bedenken dat we geen vader meer hebben die voor ons werkt. We krijgen nou enkel maar steun!” Joost is niet zo klein meer, hij weet best wat steun is.

„Krijgt u niet méér omdat 't Kerstfeest is, mam?”

„Ja vent, dat denk ik wel, maar daar moet jij hoognodig een nieuwe jas van hebben. Je kunt met dat versleten ding haast niet meer naar school!”

Joost durft niet verder doorzeuren, maar z'n humeur wordt er niet vrolijker op. Moeder merkt dat wel, en ze heeft er verdriet van. Ze wil haar jongen zo graag tevreden zien.

„We kunnen toch wel Kerstfeest vieren al hebben we geen bóóm!” zegt ze ernstig, als hij een poosje nors voor zich uit heeft liggen turen. „De boom is toch niet het voornáámste met Kerstmis. 't Gaat om de Here Jezus, omdat *Hij* geboren is en omdat *Hij* ons zalig wil maken als we in Hem geloven. Dat hebben vader en mam en de meester op school je toch ieder jaar weer verteld, is 't niet, Joost? En als jij dat helemaal vergeet, dan is 't wel goèd dat we 't nou eens zonder Kerstboom moeten doen. Dan hadden we er misschien al veel eerder mee op moeten houden!”

Als ze dat gezegd heeft, gaat ze stil de kamer uit en laat Joost alleen met z'n gedachten.

Die middag na het eten krijgen moeder en Joost bezoek. Nou ja, geen deftig bezoek, hoor! 't Is ouwe Hubert maar. Ouwe Hubert is een krom gebrekkig mannetje, dat met veters en band langs de huizen gaat. De mensen in het stadje mogen hem allemaal graag, want hij kan bij een kopje thee zo gezellig zitten keuvelen dat je er uur en tijd door vergeet. Hij woont samen met zijn zoon en er wordt wel eens gezegd dat die zoon een handige stroper is, maar Joost weet niet precies wat hij daarvan geloven moet. Toen vader nog leefde, kwam Hubert dikwijls een avondje praten. Vader zei altijd: „Je moest met ons mee naar de kerk gaan, man,

en je zoon ook. Jullie denken dat je geen Vader in de hemel nodig hebt, maar dat heb je mis!”

Dan lachte of spotte Hubert niet, maar hij is toch nooit meegegaan. Nu vader weg is komt hij nóg wel eens, maar niet meer 's avonds.

Vandaag sjokt hij net binnen als moeder de afwas aan kant heeft. Hij kruipt wat rillerig bij de kachel, 't is koud buiten.

„Zo jongen, jij hebt wat moois uitgehaald, hoor ik!” begroet hij Joost. „Was 't een aardig luchtreisje achter aan die auto?”

Joost lacht als een boer die kiespijn heeft, maar hij zegt niets terug. Als Hubert begint te plagen, dan kun je je maar beter stilhouden. Ga je er tegenin, dan is het eind nog lang niet te zien.

„Een plezierig Kerstfeest zal dat worden, zo in de lappenmand!”
babbelt de oude man verder. „Je moeder mag je wel een beetje
extra verwennen, al heb je 't eigenlijk niet verdiend!”

Nù kan Joost zich niet stilhouden. Moeder is buiten om een kit
kolen te scheppen, hij hoeft dus niet bang te zijn dat ze hem hoort.
„Extra verwennen?” doet hij knorrig. „Ik krijg niet eens een
Kérstboom van 't jaar! 'k Moet een nieuwe jas hebben, zegt mam,
en nou is er geen geld voor wat anders!”

Het plagen is meteen afgelopen. Huberts gerimpeld gezicht wordt
ernstig en zijn grijze hoofd knikt begrijpend.

„Ja, ja!” zegt hij langzaam. „Zo gaat het als je arm bent. Daar
weet ik van mee te praten. Als mijn Steven niet zorgt dat er wat
in de pan komt, dan hebben wij ook schrale feestdagen!”

Wat hij daarmee bedoelt kan Joost niet vragen, want moeder
komt binnen en dan begint Hubert dadelijk over andere dingen.
Zolang Hubert er is, verveelt Joost zich niet. De oude baas warmt
zich een poosje en vertelt ondertussen van vroeger, toen hij óók
eens onvoorzichtig was geweest en niet zijn been, maar wel zijn
àrm gebroken had. Die heeft hij nog lang in een doek gedragen,
zonder er iéts mee te kunnen doen. Joost vindt dat niet zo erg
als wat hèm overkomen is. Met een gebroken arm kun je ten-
minste nog op stráát!

„Pruttel jij maar niet!” vermaant moeder. „Jij had er veel èrger
aan toe kunnen wezen, je hebt toch wel gehoord wat de dokter
zei!”

Ze praten ook over vader.

„Je hebt een beste man gehad, juffrouw ten Dam!” zegt Hubert.
Moeder knikt.

„We missen hem ook nog iedere dag, Joost en ik!”

En dan zacht erachteraan: „Hij meende 't met jou ook zo goed!”

„Ja zeker, dat weet ik best. Hij wou me altijd naar de kerk hebben!”

„Zou je 't niet es proberen met Kerstmis?” vraagt moeder. „De
Here Jezus roept jou ook, Hij is ook voor jòu in de wereld ge-
komen!”

Daar zegt Hubert niets op. Moeder praat er ook niet over door.

Ze schenkt thee voor hem in en legt er een stukje kantkoek naast, wat ze anders nooit doet in de week. De stumper heeft het immers nog armer dan zij!

Hubert blijft nu niet lang meer, hij moet nog zien dat hij wat verkoopt in de buurt. Als hij opstaat om weg te gaan, is moeder net even in de keuken.

't Mannetje gaat naar het bed van Joost.

„Nou jong, hou je maar flink hoor, zo'n gebroken been komt vanzelf wel weer klaar. En, hoor eens . . .” hier buigt hij zich geheimzinnig over 't ledikant heen, „met die Kerstboom loopt het ook wel los. Daar zal ik nog wel es goed over denken. Maar pas op dat je dat niet aan je moeder vertelt, want die zou het niet goedvinden als ze 't begreep!”

Voordat Joost wat terugzeggen kan, sloft Hubert al door naar de keukendeur, stapt moeilijk het drempeltje over.

„Juffrouw ten Dam, bedankt voor de thee en de koek, en goeie Kerstdagen samen. Ik ga weer es verderop!”

Joost is verbaasd op z'n rug blijven liggen. Hij snapt er niets van. Waar wil die ouwe Hubert een Kerstboom vandaan halen? Hij heeft toch net zo min geld als moeder. En waarom mag moeder 't niet weten? „Ze zou het niet goedvinden als ze 't begreep!” Wat bedoelde Hubert daarmee? Wát zou ze begrijpen en niet goedvinden? Joost weet niet wat hij ervan denken moet, maar er is iets niet in orde, dat voelt hij. Als Hubert niet wil dat moeder het weet, dan is hij vast wat verkeerd van plan!

Joost zou direct begrepen hebben wát Hubert van plan is, als hij de woorden had kunnen horen, die het oude baasje tegen zichzelf mompelt terwijl hij het tuinhekje uit en de grote weg op sjokt. „Die jongen zal z'n Kerstboom hebben, al was 't alleen maar omdat z'n vader zo goed voor me is geweest. Er staan dennen genoeg in 't bos van de baron, en Steven is handig. Ja, ja!”

Ja, Steven, de zoon van Hubert, is handig. Dat weet de baron, die op 't grote landgoed even buiten het stadje woont, ook. Als die alle konijnen en hazen, die Steven al uit zijn bos weggestroopt

heeft, eens bij elkaar had, dan zou de grootste kamer van zijn huis niet ruim genoeg wezen om ze op te bergen. 't Is dan ook helemaal geen wonder dat de baron en zijn jachtopziener niets van Steven moeten hebben, en dat ze op de avond van drieëntwintig december allesbehalve vriendelijk over hem praten.

„Je mag vannacht wel extra goed opletten, Barteldsen!” zegt de baron. „'t Zou me niets verbazen als die brutale rakker weer eens een kijkje in onze bossen kwam nemen. Een lekker boutje met Kerstmis, nietwaar? Je kent dat. En misschien probeert hij er ook nog wel een paar méér te pakken te krijgen, die kan hij dan weer in de stad verkopen!”

De jachtopziener doet een fikse haal aan de sigaar die de baron hem heeft laten opsteken.

„Meneer,” zegt hij dan, „'t zal aan mij niet liggen. U weet wel dat ik net zo'n hekel aan die wilddief heb als u, en dat ik dag en nacht op hem loer. Maar 't is een slimme knaap, je snapt hem niet gemakkelijk!”

„Des te mooier zou het zijn als je hem déze keer eens wél snapte!” meent de baron.

„Ik zal m'n best doen meneer, dat beloof ik u!” verzekert Barteldsen nog eens.

Hij heeft er zelf ook wel zin in, om die stroper eens een les te geven die hij z'n hele leven niet meer vergeten zal. Als hij door de mand valt en al zijn wilddiefstallen bekent, dan zal er een flinke straf voor hem op zitten, en de baron zal er wel voor zorgen dat hij die krijgt ook. Als hij dan weer loskomt, zal hem stellig de lust wel vergaan zijn om nog eens wéér een bezoek aan de bossen te brengen!

Jawel, dat is allemaal prachtig, maar Barteldsen begrijpt opperbest dat hij hem dan toch in ieder geval eerst hebben moet. Als hij eens hulp haalde, politie uit het stadje! 't Zou toch àl te gek wezen als die snaak hem nu weer ontglipte, zoals al zoveel malen eerder gebeurd is. En — hij weet niet hoe het komt, maar hij heeft net zo'n idee dat die Steven vannacht wat bijzonders van plan is!

„Ik geloof, dat ik de doos met Kerstboomgoed maar weggeef aan de meisjes van buurvrouw Span!” zegt moeder ten Dam diezelfde avond tegen Joost. „Er komt bij ons tòch geen Kerstboom meer, en die kinderen zullen er blij mee zijn!”

Joost kijkt verschrikt op van het boek, waarin hij een poosje heeft liggen lezen. De doos met Kèrstboomversieringen weggeven? O nee, dat mag niet! Dat moet hij beletten! Hubert heeft immers gezegd dat hij over die Kerstboom niet hoefde te tobben, en hij vertrouwt Hubert even vast als hij 't z'n vader zou hebben gedaan. „Nee mam, niet doen hoor! Niet wegdoen die doos!” zegt ie dringend. Moeder kijkt hem verwonderd aan.

„Maar jongen, waarom niet? Als je geen bóóm hebt, dan heb je toch ook niks aan al die spullen!”

Ja, wat moet Joost dáárop zeggen? Hij kan toch niet gaan vertellen waaróm hij die doos niet missen wil. Dat mocht moeder niet weten, zei Hubert immers. Dus haalt hij alleen maar zijn schouders op en mompelt zo iets van: „'k Wil hem toch liever houden, mam!”

Moeder vraagt niets meer. Ze denkt bij zichzelf: „'t Is misschien omdat Joost die dingen van vader gekregen heeft. Dat had ik toch ook niet mogen vergeten!”

Maar de volgende dag is ze wéér verbaasd. Zo onrustig als Joost dan is, heeft ze hem in al de dagen van zijn ziek-liggen nog niet gezien. Telkens ligt hij naar buiten te kijken, en als hij hoort dat het poortje klapt, luistert hij scherp of er iemand aankomt.

„Wat heb je toch?” vraagt ze een paar keer. „'t Is net of je ergens op wàcht!”

Maar dan krijgt Joost een vuurrode kleur en heeft hij 't opeens overdreven druk met een krant waar een prijsraadsel in staat. Dan, tegen de middag, komt buurvrouw Span, die twee deuren van hen af woont, op een holletje binnenlopen.

„Heb je 't al gehoord, juffrouw ten Dam? Steven van Hubert zit opgesloten onder de toren van 't kasteel!”

„Steven van Hubert?” vraagt moeder onthutst. „Wat heeft die dan gedaan? Een konijn gestrikt in 't bos?”

„Nee mens, een boom omgehakt! Ja, ik noem het kinderachtig hoor, want 't moet maar een klein denneboompje geweest zijn. Maar vanzelf, stélen blijft het. 't Bos is van de baron, niet van Steven. En ze hadden natuurlijk tòch al de pik op hem, omdat ze hem nooit konden krijgen voor 't stròpen. Het ergste is 't voor Hubert zelf. Wat moet die ouwe stumper nou, zo helemaal in z'n eentje? Eergisteren is-t-ie nog hier geweest, niet?”

Moeder knikt verstrooid. Ze denkt óók aan de oude man. Ze is blij als de buurvrouw weg is en ze met het verdrietige nieuws naar de kamer kan gaan, waar Joost ligt.

Maar Joost heeft het hele verhaal al gehoord. Juffrouw Span heeft een schelle stem, die versta je best als de keukendeur half openstaat. En Joost heeft niet alleen alles gehóórd, maar hij begrijpt ook alles. Hij begrijpt waarom Hubert niet wou dat hij moeder vertelde van hun gesprek. Hij begrijpt waarvoor Steven dat boompje heeft omgehakt in het bos van de baron. En hij begrijpt ook hoe het komt dat de verrassing, die Hubert hem had beloofd en waarop hij de hele tijd lag te wachten, nu uitblijft. Er zal géén verrassing komen vandaag, en de doos met Kerstboomgoed kan rustig op zolder blijven staan. Maar dát is het ergste niet, o nee. Hùbert heeft verdriet, verdriet door hèm. Dat is veel, véél erger!

Als moeder de kamer inkomt, ligt Joost in zijn ledikant wild te snikken. Verschrikt loopt ze naar hem toe, trekt de dekens weg en slaat haar armen om hem heen.

„Maar vent, wat is dàt nou? Wat scheelt jòu ineens?”

Wanhopig gooit hij zich tegen haar aan.

„O mam, 't is mijn schuld dat Steven gepakt is!”

„Jòuw schuld? Malle jongen, hoe kom je dáárbij? Hoe kan dat nou jòuw schuld wezen, als jij hier stil in je bed ligt?”

„Ja mam, 't is toch ècht mijn schuld, hoort u maar!”

En dan vertelt Joost hoe hij tegen Hubert gemopperd heeft over die Kerstboom, hoe de oude baas toen zei dat hij daar geen zorg om moest hebben, en hoe Steven vast en zeker dáárom naar het bos gegaan is, waar hij, als hij er heus zo vaak kwam als de mensen

beweren, alle jonge boompjes natuurlijk precies wist te staan. Moeder schrikt heel erg van Joost z'n relaas, en ze is er bedroefd om ook.

„Joost, Joost!” zegt ze zacht-verwijtend. „We hadden 't er diezelfde dag nog zó over gehad dat een Kerstboom de hoofdzaak niet was. Als dat plan van Hubert nou door was gegaan, dan hadden we morgen Kerstfeest gevierd met een gestólen boom. Dacht je dat de Here Jezus zó gediend had willen worden? En dan: als iemand tegen je zegt dat je een geheim niet aan móeder vertellen mag, dan kun je toch zelf wel begrijpen dat 't geen goéd geheim is. Je moeder moet je álles kunnen vertellen, Joost. Alles!”

Joost zegt niets terug, hij schaamt zich. Nu heeft hij z'n moeder óók al verdriet gedaan — en dat allemaal om een Kerstboom, die hij nu niet eens meer zou willen hebben!

Moeder legt hem weer in de kussens.

„Kom,” zegt ze, „ik zal eens voor 't eten gaan zorgen. Denk jij ondertussen nog maar eens goed over alles na. En vanmiddag ga ik naar de baron. Dat moet geen ongeschikte man zijn. Als ik hem het hele geval uitleg, misschien wil hij dan voor deze keer de zaak wel zo laten!”

O wat duurt het die avond lang voordat Joost in slaap valt! Er is ook zoveel waar hij telkens aan denken moet. Zijn hoofd is er zwaar van.

Moeder is naar 't kasteel geweest, maar dat heeft niets geholpen. O ja, de baron was wel vriendelijk, en hij heeft heel geduldig geluisterd toen ze hem alles vertelde. Maar hij wou er toch niet van horen om Steven uit de handen van de politie te houden. „Hij hééft een les nodig, juffrouw ten Dam. Als 't enkel om dat bóómpje was, dan zou het nog niet zo erg zijn geweest. Maar hij is een gewiekste stroper, die vroeg of laat tòch zijn straf gekregen zou hebben. Het komt dus heus niet alleen door uw zoontje!” Moeder is ook bij Hubert geweest. Die komt morgen de hele dag hier, en de twééde Kerstdag ook. Dan zal moeder de Kerstge-

schiedenis voorlezen en dan zullen ze sámen proberen om de oude man wat te helpen in zijn verdriet. Wie weet, misschien heeft Hubert dan wel een veel beter Kerstfeest dan andere jaren, als hij met Steven bij een gestroopt konijn zat.

Moeder komt Joost nog even overdekken, voordat ze zelf naar bed gaat.

„Slaap je al, jongen?”

„Nee mam, nog niet!”

„Zullen we dan eerst nog bidden?”

„Ja mam!”

Als ze samen de Here om vergeving gevraagd hebben voor Joost's ontevredenheid, als ze gebeden hebben voor Hubert in zijn stille huisje en voor Steven in zijn eenzame cel — dan zegt Joost, zo maar helemaal uit zichzelf:

„Mam, 't is nòu te laat, maar volgend jaar moesten we die dingen van de Kerstboom tóch maar aan buurvrouw Span geven. Vindt u ook niet?”

En moeder knikt.

